

Kodeks Napoleona, 21 marca 1804 r.

Tytuł wstępny. O ogłaszaniu, skutkach i stosowaniu praw w powszechności

Art. 1. Prawa obowiązują w całym państwie francuskim na mocy ogłoszenia ich przez Cesarza. [...]

Art. 2. Prawo obowiązuje na przyszłość tylko, nie ma mocy na przeszłość. [...]

Dział VI. O wzajemnych prawach i powinnościach małżonków

Art. 212. Małżonkowie winni sobie nawzajem wierność, wsparcie i pomoc.

Art. 213. Mąż winien obronę dla żony, a żona posłuszeństwo dla męża.

Art. 214. Żona powinna z mężem mieszkać i towarzyszyć jemu wszędzie, gdzie mu mieszkanie przenieść wypada; mąż obowiązany przyjąć żonę i dostarczyć wszystkiego, co do życia potrzebne, podług swojej możliwości i stanu.

Art. 215. Żona stawać w sądzie nie może bez upoważnienia od męża swojego, chociażby się trudniła kupiectwem publicznym albo nie była w wspólności majątku, albo rozdzielona była co do majątku. [...]

Tytuł IX. O władzy ojcowskiej

Art. 371. Dziecię w każdym wieku powinno cześć i uszanowanie ojcu swemu i matce.

Art. 372. Zostaje pod ich władzą aż do pełnoletności albo usamowolnienia.

Art. 373. Sam tylko ojciec taką władzę w czasie małżeństwa sprawuje.

Art. 374. Dziecię nie może opuścić ojcowskiego domu bez pozwolenia ojca, oprócz przyjęcia wojskowej służby dobrowolnie, po skończonym osiemnastym roku wieku swego. [...]

Art. 376. Jeżeli dziecię szesnastu lat nie zaczęło, może go ojciec trzymać w zamknięciu na czas nie dłuższy niż miesiąc [...].

Wiek XIX w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii, studentów i uczniów, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa: WN PWN, 1998, s. 29–32.

Praca z tekstem

1. Wyjaśnij, w jaki sposób Kodeks Napoleona regulował powinności małżeńskie i ojcowskie.
2. Porównaj zakres praw mężczyzn i kobiet zapisanych w cytowanym fragmencie kodeksu.
3. Koronacja cesarska odbyła się w grudniu 1804 r. Uwzględniając ten fakt, wskaż fragmenty materiału źródłowego świadczące o tym, że Napoleon planował zmianę ustroju co najmniej pół roku wcześniej.
4. Podaj, który z cytowanych zapisów kodeksu pozostał aktualny we współczesnym prawodawstwie.